

NỘI DUNG, PHẠM VI HOẠT ĐỘNG CỦA THANH TRA NỘI BỘ TẠI CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC CÔNG LẬP

LÊ TRƯỜNG SƠN

Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh

Ho Chi Minh City University of Law

Email: ltson@hcmulaw.edu.vn

NGUYỄN VĂN TRÍ

Khoa Luật Hành chính – Nhà nước, Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh

Faculty of Administrative Law, Ho Chi Minh City University of Law

Email: nvtri@hcmulaw.edu.vn

Tóm tắt

Bài viết phân tích về nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ tại cơ sở giáo dục đại học công lập theo quy định hiện hành. Đồng thời, bài viết đặt ra những vấn đề cần phải giải quyết về công tác thanh tra, kiểm tra; công tác tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng, chống tham nhũng; tránh sự chồng chéo với công tác pháp chế tại các cơ sở giáo dục đại học công lập.

Từ khóa: thanh tra, kiểm tra, thanh tra nội bộ, cơ sở giáo dục đại học công lập

Abstract

This article analyzes the content and scope of internal inspection activities in public higher education institutions according to current regulations. It also identifies key issues that need to be addressed, including inspection and examination processes, citizen reception, resolving complaints and denunciations, and preventing and combating corruption, while emphasizing the need to avoid overlap with legal functions within public higher education institutions.

Keywords: inspection, examination, internal inspection, public higher education institutions

Ngày nhận bài: 12/5/2024

Ngày duyệt đăng: 16/7/2024

Thanh tra nội bộ là một thiết chế cần thiết tại các cơ sở giáo dục đại học công lập (CSGD ĐHCL), nhất là trong bối cảnh tự chủ đại học. Với vị trí là một thiết chế bên trong và là một khâu cơ bản trong hoạt động quản lý nội bộ của CSGD ĐHCL, thanh tra nội bộ có vai trò quan trọng trong việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của CSGD ĐHCL. Theo đó, thanh tra nội bộ giúp bảo đảm trật tự, nề nếp trong hoạt động của CSGD ĐHCL; góp phần phòng ngừa, phát hiện, xử lý kịp thời các sai phạm; tham mưu, kiến nghị người đứng đầu CSGD ĐHCL kịp thời giải quyết các vấn đề phát sinh thuộc chức năng, nhiệm vụ của CSGD ĐHCL; giúp người đứng đầu CSGD ĐHCL trong công tác tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo, phòng chống tham nhũng...

Trước đây, cơ sở pháp lý cho việc thành lập tổ chức thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL nói riêng, đơn vị sự nghiệp công lập nói chung được quy định tại Điều 78 Nghị định số 86/2011/NĐ-CP của Chính phủ ngày 22/9/2011 Quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Thanh tra năm 2010. Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Thông tư số 51/2012/TT-BGDĐT ngày 18/12/2012 Quy định về tổ chức và hoạt động thanh tra của

cơ sở giáo dục đại học, trường trung cấp chuyên nghiệp. Trên cơ sở đó, một số CSGD ĐHCL đã ban hành quy định về tổ chức và hoạt động của thanh tra nội bộ tại đơn vị mình. Hiện nay, thanh tra nội bộ được quy định chính thức tại Điều 115 của Luật Thanh tra năm 2022 (có hiệu lực từ 01/7/2023) và tại Điều 66, 67, 68 Nghị định 43/NĐ-CP ngày 30/6/2023 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Thanh tra. Theo đó, các CSGD ĐHCL cần rà soát, ban hành mới, sửa đổi, bổ sung quy định về tổ chức và hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ tại đơn vị mình phù hợp với quy định của pháp luật hiện hành. Trong đó, việc xác định rõ nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ là cần thiết nhằm bảo đảm hoạt động thiết chế này đạt được hiệu quả thiết thực.

Bài viết này đề cập nội dung, phạm vi hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ tại một CSGD ĐHCL, không đề cập hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ của đại học quốc gia, đại học vùng nơi có các trường đại học thành viên.

1. Nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ tại cơ sở giáo dục đại học công lập

Thiết chế thanh tra nội bộ trong đơn vị sự nghiệp công lập không phải là thiết chế giám sát hay kiểm soát quyền lực¹ đối với Thủ trưởng đơn vị mà là một thiết chế hỗ trợ, để giúp Thủ trưởng đơn vị thanh tra trong phạm vi quản lý của Thủ trưởng. Với tư cách là đơn vị sự nghiệp công lập, việc tổ chức và hoạt động thanh tra nội bộ trong các CSGD ĐHCL phải chịu sự chỉ đạo trực tiếp và toàn diện của người đứng đầu.

Theo đó, mục đích của hoạt động thanh tra nội bộ là nhằm giúp người đứng đầu CSGD ĐHCL phát hiện sơ hở trong cơ chế quản lý của trường để kiến nghị biện pháp khắc phục; phòng ngừa, phát hiện hành vi vi phạm pháp luật, nội quy, quy chế của trường; giúp đơn vị, tổ chức, cá nhân trong trường thực hiện chính sách pháp luật về giáo dục và chính sách, pháp luật liên quan; giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng, chống tham nhũng trong phạm vi chức năng, nhiệm vụ của trường theo quy định của pháp luật.² Để có thể đạt được những mục đích này, nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL về cơ bản phải phù hợp quy định tại Điều 4 Thông tư số 51/2012/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày 18/12/2012 Quy định về tổ chức và hoạt động thanh tra của cơ sở giáo dục đại học, trường trung cấp chuyên nghiệp (căn cứ pháp lý của Thông tư số 51/2012/

1 Trần Văn Long, “Vai trò của cơ quan thanh tra đối với kiểm soát việc thực hiện quyền lực trong hoạt động của cơ quan hành chính nhà nước”, *Tạp chí Nghiên cứu lập pháp*, số 20(420), 2020, tr. 23 – 27.

2 Điều 2 Thông tư số 51/2012/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo ngày 18/12/2012 Quy định về tổ chức và hoạt động thanh tra của cơ sở giáo dục đại học, trường trung cấp chuyên nghiệp.

TT-BGDĐT là theo Luật Thanh tra năm 2010, còn hiện nay áp dụng Luật Thanh tra năm 2022 thì chưa có văn bản mới thay thế).

Cụ thể, các nhiệm vụ thanh tra trong trường đại học bao gồm: thanh tra việc thực hiện chính sách và pháp luật về giáo dục đại học; thanh tra việc thực hiện các mục tiêu, kế hoạch, chương trình giáo dục, quy chế chuyên môn, thi cử, cấp phát văn bằng, chứng chỉ, quản lý tài chính, tài sản, hoạt động khoa học, công nghệ, hợp tác quốc tế, công tác tổ chức cán bộ và bảo đảm chất lượng giáo dục. Đồng thời, thanh tra gồm việc thực hiện pháp luật liên quan đến tổ chức và hoạt động của các đơn vị, cá nhân trong trường. Ngoài ra, thanh tra còn có nhiệm vụ tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo, và thực hiện công tác phòng, chống tham nhũng trong lĩnh vực giáo dục theo quy định của pháp luật.

Trong thực tiễn, các CSGD ĐHCL đã ban hành văn bản quy định cụ thể về tổ chức và hoạt động của thanh tra nội bộ tại đơn vị mình. Ví dụ, tại Trường đại học Luật TP.HCM, quy định về tổ chức và hoạt động của Phòng thanh tra được ban hành kèm theo Quyết định số 2317/QĐ-ĐHL của Hiệu trưởng ngày 15/12/2015, trong đó quy định khá rõ về nội dung, phạm vi hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ thông qua xác định vị trí, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Phòng thanh tra của Trường. Bên cạnh đó, với chức năng quản lý của mình, Bộ Giáo dục và Đào tạo đều có những hướng dẫn về chuyên môn, nghiệp vụ thanh tra cho tổ chức thanh tra nội bộ tại các CSGD ĐHCL, trong đó định hướng cụ thể về nội dung hoạt động của thanh tra nội bộ theo từng năm.

Nhìn chung, hoạt động của thanh tra nội bộ tại các CSGD ĐHCL hiện nay dựa trên một hành lang pháp lý khá đầy đủ, bảo đảm có thể triển khai thực hiện được trên thực tế. Mặc dù vậy, nội dung, phạm vi hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ tại các CSGD ĐHCL vẫn còn tồn tại một số vấn đề cần giải quyết để có thể bảo đảm hiệu quả hoạt động.

2. Một số vấn đề đặt ra về nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ tại các cơ sở giáo dục đại học công lập

2.1 Phân biệt nội dung, phạm vi thanh tra với nội dung, phạm vi kiểm tra trong hoạt động của thanh tra nội bộ

Thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL không chỉ thực hiện hoạt động thanh tra mà còn thực hiện hoạt động kiểm tra. Tuy có nhiều điểm tương đồng, hoạt động thanh tra và hoạt động kiểm tra do tổ chức thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL thực hiện có những điểm khác biệt.

Sự giống nhau của hoạt động thanh tra, kiểm tra nội bộ tại CSGD ĐHCL là về đối tượng, nội dung và hậu quả. Đối tượng thanh tra, kiểm tra nội bộ là những thiết chế bên trong và trực thuộc của CSGD ĐHCL, đội ngũ viên chức, người lao động của CSGD ĐHCL và người học thuộc các chương

trình đào tạo của CSGD ĐHCL. Nội dung thanh tra, kiểm tra nội bộ là việc xem xét, đánh giá, xử lý việc chấp hành chính sách, pháp luật, nhiệm vụ, quyền hạn của các cá nhân, tổ chức thuộc quyền quản lý của người đứng đầu CSGD ĐHCL. Về hậu quả, kết quả của thanh tra, kiểm tra là cơ sở để người đứng đầu CSGD ĐHCL tiến hành việc khắc phục, sửa chữa hạn chế, bất cập trong cơ chế quản lý, vận hành của CSGD ĐHCL, thực hiện các biện pháp phòng ngừa, phát hiện và xử lý kịp thời các sai phạm theo quy định.

Ngoài ra, kiểm tra là hoạt động mang tính thường xuyên, liên tục gắn với các hoạt động thực hiện chức năng, nhiệm vụ hàng ngày của đơn vị, tổ chức, cá nhân trong CSGD ĐHCL.³ Hoạt động kiểm tra thường tiến hành đối với những loại việc đơn giản, ít phức tạp. Ngược lại, hoạt động thanh tra không mang tính thường xuyên, liên tục mà gắn với từng vụ việc và về cơ bản phải là loại việc có tính chất phức tạp, quy mô lớn và đòi hỏi thời gian để hoàn thành dài hơn. Vì thế, mặc dù có nhiều điểm chung, thanh tra và kiểm tra là hai hoạt động khác nhau. Việc xác định rõ đâu là thanh tra, đâu là kiểm tra sẽ giúp tổ chức thanh tra nội bộ lựa chọn phương thức thanh tra, thời hạn, quy trình phù hợp. Điều này có ý nghĩa quan trọng đối với hiệu quả hoạt động của thanh tra nội bộ, giúp tránh được tình trạng tùy tiện trong lựa chọn loại hình hoạt động. Từ đó, theo chúng tôi, cần thiết phải xây dựng kế hoạch thanh tra nội bộ hằng năm, trong đó, cần xác định rõ những cuộc thanh tra cần tiến hành đối với các đơn vị, cá nhân trực thuộc CSGD ĐHCL và các hoạt động kiểm tra thường xuyên gắn với chức năng, nhiệm vụ của CSGD ĐHCL.

2.2. Xác định nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ trong công tác tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng, chống tham nhũng

2.2.1. Về công tác tiếp công dân

Theo pháp luật về tiếp công dân, đơn vị sự nghiệp công lập có liên quan đến việc giải quyết chế độ, chính sách, quyền lợi của công dân, tổ chức phải tổ chức tiếp công dân đến khiếu nại, tố cáo, kiến nghị, phản ánh.⁴ Về mặt thời gian, hoạt động tiếp công dân tại đơn vị sự nghiệp công lập được thực hiện thường xuyên và theo định kỳ. Người đứng đầu đơn vị sự nghiệp công lập có trách nhiệm phân bố công chức, viên chức của bộ phận chuyên môn làm nhiệm vụ tiếp công dân,⁵ cũng như phải bố trí địa điểm thuận lợi cho việc tiếp công dân của cơ quan, đơn vị, và bảo đảm cơ sở vật chất phục vụ việc tiếp công dân.⁶ Đồng thời, người đứng đầu phải trực tiếp thực hiện

3 Nguyễn Thị Hồng Thúy, “Phân định hoạt động thanh tra với hoạt động kiểm tra theo Luật Thanh tra sửa đổi”, *Tạp chí Thanh tra*, 2024, <https://thanhtravietsnam.vn/nguyen-cuu-trao-doi/phan-dinh-hoat-dong-thanh-tra-voi-hoat-dong-kiem-tra-theo-luat-thanh-tra-sua-doi-208364.html>, truy cập ngày 30/6/2024.

4 Đào Thị Thu Hà, “Trách nhiệm tiếp công dân định kỳ của thủ trưởng các cơ quan hành chính nhà nước”, *Tạp chí Thanh tra*, Thanh tra Chính phủ, số 8, 2019, tr. 12-14.

5 Khoản 2 Điều 3 Nghị định số 64/2014/NĐ-CP ngày 26/6/2014 Quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Tiếp công dân.

6 Điểm b khoản 1 Điều 4 Nghị định số 64/2014/NĐ-CP ngày 26/6/2014 Quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Tiếp công dân.

việc tiếp công dân ít nhất 01 ngày trong 01 tháng tại địa điểm tiếp công dân của cơ quan, đơn vị mình. Từ đó, vai trò, trách nhiệm của tổ chức thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL là bố trí cán bộ tiếp công dân thường xuyên tại địa điểm tiếp công dân của CSGD ĐHCL. Đồng thời, tổ chức thanh tra nội bộ tổ chức tham mưu, giúp việc cho người đứng đầu CSGD ĐHCL trong việc tiếp dân theo định kỳ hoặc tiếp công dân đối với những trường hợp cần thiết.

Vấn đề hiện nay tại các CSGD ĐHCL là chưa nhận thức rõ và thực hiện đúng quy định pháp luật tiếp công dân nói chung, vai trò, trách nhiệm của tổ chức thanh tra nội bộ nói riêng. Cụ thể là các CSGD ĐHCL chưa bố trí nơi tiếp công dân thường xuyên và phân công cán bộ tiếp công dân thường xuyên, chưa thực hiện việc tiếp công dân đủ thời gian theo quy định (ít nhất là một ngày trong 01 tháng). Vì thế, trên thực tế, tổ chức thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL chưa phát huy hết vai trò của mình theo quy định.

Do đó, CSGD ĐHCL cần quy định rõ việc tiếp công dân thường xuyên và tiếp công dân định kỳ. Về cơ sở vật chất, CSGD ĐHCL có thể bố trí phòng tiếp công dân chuyên biệt hoặc bố trí kết hợp phòng tiếp công dân cũng là phòng làm việc của tổ chức thanh tra nội bộ nhưng phải ở vị trí dễ nhìn, dễ tiếp cận. Về nhân lực, CSGD ĐHCL cần bố trí cán bộ thanh tra nội bộ thực hiện tiếp công dân thường xuyên, đồng thời, bên cạnh trách nhiệm tiếp công dân định kỳ một ngày trong 01 tháng của người đứng đầu CSGD ĐHCL thì người đứng đầu có thể phân công cấp phó hỗ trợ công tác tiếp dân khi cần thiết.

2.2.2. Về công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo

Khiếu nại và giải quyết khiếu nại trong CSGD ĐHCL được thực hiện theo quy định của khoản 2 Điều 3 Luật Khiếu nại năm 2011 và Điều 13, 14, 15 của Nghị định 124/2020 của Chính phủ. Tuy nhiên, các văn bản pháp luật hiện hành không quy định cụ thể về trách nhiệm, vai trò của tổ chức thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL trong công tác giải quyết khiếu nại. Theo tinh thần chung của Luật Khiếu nại năm 2011 (Điều 24, Điều 25) thì cơ quan thanh tra chủ yếu làm công tác tham mưu giải quyết khiếu nại, cụ thể là: “Giúp thủ trưởng cơ quan quản lý nhà nước cùng cấp tiến hành kiểm tra, xác minh, kết luận, kiến nghị việc giải quyết khiếu nại thuộc thẩm quyền của Thủ trưởng cơ quan quản lý nhà nước cùng cấp khi được giao”.

Việc cụ thể hóa tinh thần này vào việc xác định nội dung, phạm vi hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL cần phải làm rõ một số khía cạnh sau:

Một là, khi xác định tổ chức thanh tra nội bộ thực hiện công tác tiếp dân thường xuyên và hỗ trợ cho người đứng đầu CSGD ĐHCL trong việc tiếp dân định kỳ, nên giao trách nhiệm cho thanh tra nội bộ kiêm nhiệm hoạt động tiếp nhận, xử lý và tham mưu việc trả lời thụ lý khiếu nại.

Hai là, cần xác định thanh tra nội bộ có trách nhiệm giúp người đứng đầu CSGD ĐHCL trong việc xác minh khiếu nại, tổ chức đối thoại.

Ba là, tổ chức thanh tra nội bộ có trách nhiệm kiến nghị phương án giải quyết khiếu nại (bao gồm cả việc xây dựng dự thảo quyết định giải quyết khiếu nại) để người đứng đầu CSGD ĐHCL giải quyết khiếu nại theo thẩm quyền.

Về công tác giải quyết tố cáo, người đứng đầu CSGD ĐHCL có thẩm quyền giải quyết tố cáo theo quy định tại khoản 1 Điều 18 Luật tố cáo năm 2018, cụ thể là:

“a) Giải quyết tố cáo hành vi vi phạm pháp luật trong việc thực hiện nhiệm vụ của người đứng đầu, cấp phó của người đứng đầu tổ chức, đơn vị trực thuộc, công chức, viên chức do mình tuyển dụng, bổ nhiệm, quản lý trực tiếp;

b) Giải quyết tố cáo hành vi vi phạm pháp luật trong việc thực hiện nhiệm vụ của tổ chức, đơn vị do mình quản lý trực tiếp”.

Theo đó, tổ chức thanh tra nội bộ có trách nhiệm giúp người đứng đầu CSGD ĐHCL tiếp nhận, xử lý và thụ lý tố cáo; thực hiện việc xác minh nội dung tố cáo theo sự phân công của người đứng đầu CSGD ĐHCL; xây dựng dự thảo kết luận nội dung tố cáo đệ trình người đứng đầu CSGD ĐHCL xem xét, ban hành kết luận nội dung tố cáo; giúp người đứng đầu CSGD ĐHCL xử lý kết luận nội dung tố cáo.

Trên thực tế, các CSGD ĐHCL hầu như chưa có quy định về công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo gắn với chức năng, nhiệm vụ của mình nên tổ chức thanh tra nội bộ gặp khó khăn, lúng túng trong việc định vị nội dung, phạm vi hoạt động của mình khi tham gia vào công tác giải quyết những vụ khiếu nại, tố cáo.

2.2.3. Về công tác phòng, chống tham nhũng

Hoạt động phòng, chống tham nhũng không phải là trách nhiệm riêng của người đứng đầu CSGD ĐHCL hay của tổ chức thanh tra nội bộ mà là trách nhiệm của toàn thể các tổ chức, cá nhân của CSGD ĐHCL. Tuy nhiên, với đặc trưng riêng có của mình, chính hiệu quả hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ trong công tác thanh tra, kiểm tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo sẽ góp phần quan trọng trong công tác phòng, chống tham nhũng tại CSGD ĐHCL.⁷

Bên cạnh đó, nội dung và phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ tại CSGD ĐHCL còn bao gồm công tác tham mưu cho người đứng đầu việc triển khai và kiểm tra việc triển khai thực hiện các biện pháp phòng ngừa tham nhũng, báo cáo và tham mưu kịp thời cho người đứng đầu trong việc phát hiện và xử lý tham nhũng theo quy định của pháp luật về phòng, chống tham nhũng.

7 Nguyễn Duy Phương, “Vai trò của thanh tra trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng”, *Tạp chí Nghiên cứu lập pháp*, số 15(274), 2013, tr. 10-11.

Mặc dù nội dung phòng ngừa, phát hiện và xử lý tham nhũng được quy định rõ trong Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018 (sửa đổi, bổ sung năm 2020) và các văn bản quy định hướng dẫn thi hành, bản thân các CSGD ĐHCL chưa có quy định cụ thể về công tác phòng, chống tham nhũng trong đơn vị của mình. Vì thế, trong thực tiễn hoạt động của mình, thanh tra nội bộ gặp khá nhiều lúng túng liên quan đến công tác phòng, chống tham nhũng.

Nhìn chung, công tác tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo và phòng chống tham nhũng là những nội dung quan trọng và cần thiết. Vì thế, CSGD ĐHCL cần ban hành quy định cụ thể về những hoạt động này trong đơn vị mình, trong đó, cần phải xác định rõ nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ.

2.3. Phân biệt nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ với công tác pháp chế tại cơ sở giáo dục đại học công lập

Tổ chức pháp chế ở các cơ sở giáo dục đại học là đơn vị chuyên môn, có chức năng tham mưu, tư vấn cho Hội đồng đại học, Hội đồng trường, Hội đồng quản trị, Giám đốc, Hiệu trưởng về những vấn đề pháp lý liên quan đến tổ chức, quản lý và hoạt động của nhà trường; bảo đảm cho nhà trường hoạt động tuân theo pháp luật và thực hiện nguyên tắc pháp chế. Thủ trưởng cơ sở giáo dục đại học quyết định thành lập tổ chức pháp chế hoặc bố trí cán bộ chuyên trách làm công tác pháp chế. Đối với các trường đại học, cao đẳng thành viên của đại học quốc gia, đại học vùng có thể bố trí cán bộ chuyên trách hoặc cán bộ kiêm nhiệm làm công tác pháp chế.⁸

Công tác pháp chế tại các CSGD ĐHCL được thực hiện theo quy định của Nghị định số 55/NĐ-CP ngày 04/7/2011 của Chính phủ quy định về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và tổ chức bộ máy của tổ chức pháp chế; Công văn số 3878/BGDĐT-PC ngày 24/7/2014 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc hướng dẫn tổ chức làm công tác pháp chế trong các cơ sở giáo dục đại học. Hằng năm Bộ Giáo dục và Đào tạo đều ban hành công văn hướng dẫn về công tác pháp chế để các CSGD ĐHCL thực hiện, gần nhất là Công văn số 5132/BGDĐT-PC ngày 21 tháng 9 năm 2023 Bộ Giáo dục và Đào tạo về hướng dẫn nhiệm vụ năm học 2023 - 2024 về công tác pháp chế. Nội dung và phạm vi hoạt động của tổ chức pháp chế tại các cơ sở giáo dục đại học công lập (CSGD ĐHCL) tập trung vào các nhiệm vụ sau: tư vấn pháp lý cho Hội đồng trường, Giám đốc, Hiệu trưởng và bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của nhà trường và các cá nhân liên quan; tham gia soạn thảo, góp ý văn bản quy phạm pháp luật và đề xuất sửa đổi khi cần; tổ chức tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho cán bộ, giảng viên, và người học; kiểm tra, giám sát việc tuân thủ các quy định pháp luật; theo dõi, đôn đốc thực hiện các văn bản

8 Công văn số 3878/BGDĐT-PC ngày 24/7/2014 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc hướng dẫn tổ chức làm công tác pháp chế trong các cơ sở giáo dục đại học.

quản lý, chỉ đạo của nhà trường và Nhà nước; kiến nghị biện pháp phòng ngừa, xử lý vi phạm pháp luật; thực hiện chế độ báo cáo và các nhiệm vụ khác do Hội đồng hoặc Hiệu trưởng giao.

Công tác pháp chế tại các CSGD ĐHCL là công tác thiết yếu, có ý nghĩa quan trọng trong tổ chức và vận hành các CSGD ĐHCL. Cùng với hoạt động của thanh tra nội bộ, công tác pháp chế cũng hướng đến việc tuân thủ pháp luật (nhất là pháp luật về giáo dục đại học), thực hiện đúng nội quy, quy chế của CSGD ĐHCL, góp phần làm cho CSGD ĐHCL không ngừng phát triển. Do đó, trong thực tiễn triển khai thực hiện đòi hỏi cần phải phân biệt nội dung, phạm vi hoạt động của thanh tra nội bộ và nội dung, phạm vi hoạt động của công tác pháp chế để tránh tình trạng trùng lặp, chồng chéo giữa hai loại hình này. Trong đó, đặc biệt chú ý đến khả năng trùng lặp giữa hoạt động “theo dõi, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước; văn bản quản lý, chỉ đạo, điều hành của nhà trường và của đơn vị” với hoạt động thanh tra, kiểm tra của tổ chức thanh tra nội bộ.

Nhóm tác giả kiến nghị rằng CSGD ĐHCL cần sớm ban hành hoặc tiếp tục hoàn thiện quy chế tổ chức và hoạt động của thanh tra nội bộ cũng như pháp chế. Trong đó, cần thiết phải phân biệt rõ nội dung, phạm vi hoạt động của hai loại hình nhằm tránh được sự trùng lặp, chồng chéo cũng như phát huy tối đa hiệu quả của cả thanh tra nội bộ và pháp chế trong CSGD ĐHCL. Giải quyết được những vấn đề này sẽ bảo đảm hiệu quả hoạt động của tổ chức thanh tra nội bộ, góp phần quan trọng vào sự phát triển của các CSGD ĐHCL trong bối cảnh tự chủ đại học ở Việt Nam. ●

Tài liệu tham khảo

- [1] Đào Thị Thu Hà, “Trách nhiệm tiếp công dân định kỳ của thủ trưởng các cơ quan hành chính nhà nước”, *Tạp chí Thanh tra*, Thanh tra Chính phủ, số 8, 2019 [trans: Dao Thi Thu Ha, “Responsibilities of periodically receiving citizens of heads of state administrative agencies”, *Inspectorate Magazine*, Government Inspectorate, No. 8, 2019]
- [2] Trần Văn Long, “Vai trò của cơ quan thanh tra đối với kiểm soát việc thực hiện quyền lực trong hoạt động của cơ quan hành chính nhà nước”, *Tạp chí Nghiên cứu lập pháp*, số 20(420), 2020 [trans: Tran Van Long, “The role of the inspection agency in controlling the exercise of power in the activities of state administrative agencies”, *Journal of Legislative Studies*, No. 420(20), 2020]
- [3] Nguyễn Duy Phương, “Vai trò của thanh tra trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng”, *Tạp chí Nghiên cứu lập pháp*, số 15 (274), 2013 [trans: Nguyen Duy Phuong, “The role of inspectors in the fight against corruption”, *Journal of Legislative Studies*, Vol. 274(15), August 2013]
- [4] Nguyễn Thị Hồng Thúy, “Phân định hoạt động thanh tra với hoạt động kiểm tra theo Luật Thanh tra sửa đổi”, *Tạp chí Thanh tra*, 2024 [trans: Nguyen Thi Hong Thuy, “Distinguishing inspection activities from inspection activities according to the amended Law on Inspection”, *Inspection Magazine*, 2024]